

עודכן ב- 20/12/2007 09:56

קלישאות על תרבות ועיתונות

דברים עם הענקת פרס סוקולוב לעיתונאי "הארץ" אורי קליין ורן רזניק

מאת זהר שביט

ועדת פרס סוקולוב ביקשה השנה לחבוט בכמה קלישאות נושנות על הקשר בין תרבות לבין עיתונות. קלישאה ראשונה על הקשר בין עיתונות לבין תרבות טוענת: העיתונות שטחית, התרבות מעמיקה. בין השתיים פעורה תהום שאין לגשר עליה. ולא היא. מה שקובע את ההעמקה או את השטחיות אינו המדיום, אלא השימוש שנעשה בו. כאשר היא מופקדת בידיים אמונות, מקצועיות ואוהבות - הכתיבה העיתונאית על התרבות הופכת למעשה תרבותי בפני עצמו. יתר על כן: בשילוב בין המיידיות לבין הפרספקטיווה, בין השאיפה להגיע לקהל רחב לבין השאיפה להטביע חותם של איכות, הכתיבה העיתונאית על תרבות היא החוליה המגשרת בין הרגע החולף, או האקטואליה, לבין הקבוע, או התרבות. בלי הגשר הזה הרי לא תיתכן אקטואליה ולא ייתכנו קיומם של תרבות ושל ההנאה מתרבות.

קלישאה שנייה על הקשר בין עיתונות לבין תרבות טוענת: בעידן האינטרנט, כשהעולם כולו הוא בלוג אחד גדול, וכל אחד הוא, כמאמר הטוקבקיסטים, "אחד שיודע" או "אחד שמבין", אין עוד צורך במבקרים מקצועיים. ולא היא. דווקא היום מתחדד הצורך במבקר בעל הידע הרחב והטעם המובחן. דווקא בעידן היחסיות דרוש יותר המבקר המחמיר, הקובע אמות מידה ללא גמגום ורואה בהפצת טעמו שליחות. דווקא בעידן של אינסופיות המידע, זקוקים שוחרי התרבות לקביעת הייררכיות, לפענוח מגמות ולהסבר של מושגי יסוד.

והקלישאה השלישית על הקשר בין עיתונות לבין תרבות טוענת: לא זו בלבד שהתרבות מעמיקה, היא גם מעניינת רק מעטים, בעוד שהעיתונים אמורה לפנות אל ערב רב של ציבורים; ועל כן על העיתונות להמעיט בעיסוק בתרבות שאינו מעניין את הציבור הרחב. ולא היא. עשרות אלפי ישראלים צופים מדי שבוע בשבוע בהופעות תיאטרון ומחול. אלפים מבקרים בגלריות לאמנות. סרטי הסינמטקים זוכים לצופים רבים ונאמנים. אולמות ההרצאות באוניברסיטאות גדושים במאות אנשים כשהם נפתחים לקהל הרחב, ולא פעם מתגודדים ליד דלתותיהם מאוכזבים שלא נמצא להם מקום. התרבות הישראלית פורחת ומעוררת עניין עצום. והעניין העצום שמעוררת התרבות מחייב אותנו לשאול, האם ההתחמקות של התקשורת מסיקור ראוי שלה אכן נובעת מהחשש מפני אליטיזם? או, במלים אחרות, כיצד קורה שמשחקי כדורגל או כדורסל המושכים קהל של עשרות בודדות זוכים לעמודים רבים בעיתונות, ואילו אירועי תרבות שמושכים קהל של אלפים אינם זוכים לשורה אחת? האם הקהל אינו מתעניין בתרבות - או שאולי מעצבי דעתו הם אלה שאינם מתעניינים בה?

יש קשר ישיר בין מצוקתם של מוסדות התרבות בישראל לבין העיסוק הזעום של כלי התקשורת בענייני תרבות. יש קשר ישיר בין דלות ההבעה של רבים מבני הנוער שלנו - דלות שכלי התקשורת מדווחים עליה בתוכחה - לבין דחיקתה של התרבות לשוליים. יש קשר בין מצב התרבות לבין מצב העיתונות.

עורכי עיתונים, עורכי מהדורות החדשות: אל תפחדו מן האיכות. ואל תפחדו מן התרבות. ואל תיכנעו לקלישאות הנושנות בדבר האליטיסטי כביכול. מקומה של התרבות בעיתונות הוא מקום של כבוד. תנו לה את המקום שמגיע לה ותופתעו לטובה.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון